

ד ב ר י ם ל ז כ ר ו

צבי הרמן ספירא - נושא הרעיון

צבי הרמן ספירא. האם היה הראשון שהגה את הרעיון הקהק"ל? על כך אין לי תשובה יסרה. כנכל הנועה לאומית כן גם בתנועתנו אנו, תסס הרעיון בעם בטרם בב האיש שלראשו עסרה האומה את הכתר של נושא הרעיון ויוצרו.

נושפנקא זו ניתנה לא על סמך העובדות ההיסטוריות, אלא מתוך הרגשה פנימית שבאיש דאזי לכתר זה.

לדוגמא: עוד לפני פינסקר היו רבים שחשבו ודברו על שיבת-ציון, על בנין ארץ-ישראל, על תחית האומה. ואף על פי כן הוכר פינסקר כנושא הדגל של חיבת-ציון. הוא הדין בנוגע להרצל. רעיון התנועה הציונית, ואף הקונגרס הציוני, הובע גם לפניו בארצות שונות וזפות שונות. היו גם ועדות שרבו על קריאת קונגרס, ואף על פי כן יהיה הרצל לעולם נושא הדגל של התנועה הציונית ויוצרה. שום הקירות ודקדוקים היסטוריים לא יועילו לשנות את הרגשתו של כלל האומה.

ועוד דוגמא: רבים היו הטומרים והלוחמים שהקריבו את חייהם על מזבח טמירת-הקרקע והרכוש של עם ישראל, אך טרוטפלדור נעשה לנושא הדגל של רעיון ההגנה על כבודה ורכושה של האומה. זוהי אולי טגיאה היטורית, אבל הרגש הלאומי מכריע.

ספל כזה נעשה גם הרמן ספירא. זמן רב לפני דתף רעיון גאולת-הקרקע באויר. גם שם הקרן הקימת היה ידוע בארץ-ישראל, ברוסיה, בווינה ובמקומות אחרים. אבל עם ישראלוני, אם ישאלו את כולנו, מי היה יוצר הרעיון - נשיב: הרמן ספירא וברצוני להקדיש כמה מלים לאישיות גדולה זו ולפרשת חייו המפליאה. געלירה קטנה, סקוט תוויה בליטה, ישב האיש שהיה מוטמן לרבנות ועסק בחורה בלבד עד שנתו הארבעים. ביום אחד קם עזב את מספחתו והלך ברגל לקניגסברג. נעבור הניט מספר דאינותו סכתן במשרת טרוטפדור למתמטיקה בהידלברג ומענין גם זה: בהיותו כדופסור בהידלברג הוסיף לסמור על המסורת ובכל יום הגיח עני זונות תפילין - אחד בעבילו ואולי אחד בשביל תלמידיו. והאיש הגה וצפת על גורל עם ישראל ופצה את כורש הרצה בפזור הצט על שתי צורותיו: פזור גטמי של עם הנפוץ בכל הצרצות, ופזור רוחני של עם המדבר בכל השפות, המתחנך בכל כתי ספר שבעולם. ותקנה לכן טצה בהגשמת כתי הכניות: יצירת מוסד שיצור ויכוז גטמי לעם - קרקע תחת הרגלים, והקמת מרכז רוחני - אוניברסיטה עברית בירושלים. לקונגרס הראשון הביא את הצעתו על הרכוז הגטמי, על הקרן הקימת. לתכנית האוניברסיטה הקדיש מאסרים עוד לפני הקונגרס. הקונגרס טטא-כף, אבל לא קבל טוב החלטה, כן היה סווק ביצירת הפרוגרמה ומעבוד תקנות ההסתדרות הציונית. אחרי זמן קצר - עשרה חדשים - נפטר הפרופסור הרמן ספירא ועצמותיו הובאו לקבורה בקלן, לא רחוק מקבריהם של משה הס ודוד וולפטון. אם נזכה להעביר את עצמותיו לאר הצופים, ע"י עצמות פינסקר ז"ל, נביא את גופו למנוחה במקום שעליו חלם כל ימי חייו. על יד האוניברסיטה העברית הבנויה על ארמת הקרן הקימת.